

GEOPOLITIKA

Stručné odpovědi na otázky studentů (14.4.2005):

- Jakou roli v boji proti příčinám terorismu hraje a mělo by hrát Rusko?
 - Je rozdíl mezi bojem proti terorismu a proti jeho příčinám. Boj proti příčinám je těžší a současné mocnosti se o tom příliš nesnaží. Spíše si teroristy hýčkají, protože poskytují mediálně přesvědčivý obraz nepřítele.
 - Rusko je dnes slabou mocností. Chová se zcela konvenčně – definuje nepřítele jako teroristu (poté, co USA úspěšně utvářejí stávající geopolitickou formaci jako boj proti terorismu) a bojuje s ním konvenčními prostředky (tanky)
- Jsou teroristické útoky extrémních islámských organizací na západní země, tedy zejména USA, především reakcí na ekonomický útlak, nebo je hlavním a nezměnitelným zdrojem nenávisti rozdíl v kultuře a způsobu života?
 - Kultura ani náboženství nejsou příčinou. Příčinou terorismu je vždy nedostupnost jiných prostředků. Nereprezentace. Terorismus je krajní reakce skupin, které nemají jinou dostupnou možnost jak prosadit své cíle, o jejichž legitimitě jsou přesvědčeni, nebo jak bojovat proti něčemu, o čem jsou přesvědčeni, že je nesprávné.
- Jak se dnešní světoví politici poučili z předchozích GWO? Je u nich vidět nějaký posun v myšlení
 - ne
- Ve které Kondratieffově cyklu se nyní nacházíme? Jsme ještě ve fázi A (růstu) nebo už B (úpadku) Jak by šlo charakterizovat současné GWO?
 - Kondratieffovy vlny jsou ekonomické cykly. Současnost je spíše růstovou (A) fází, po „reorganizaci“ (zvané flexibilní akumulace nebo post-fordismus) v 70. až 90. letech. Vazba těchto ekonomických cyklů k cyklům politickým – a geopolitickým formacím – je však věcí diskuse, není obecně přijímána, existují alternativní interpretace. Viz text od Taylora nebo Mastering Space.
 - Současná geopolitická formace je západní svět (neoliberální, „demokratický“, „vyspělý“ atd.), vedený USA, versus Osa zla, tj. boj proti terorismu. Tuto podobu se mu snaží dát současný „hegemon“ – USA. Alternativní interpretace jsou marginalizovány.
- Jak aktuálně hodnotí politologové vývoj politické situace světa po skončení bipolarity a jaké jsou odhady do budoucna?
 - Vývoj do budoucna: USA se snaží prosazovat svoji definici geopolitické formace a přátel a nepřátel. Proti tomu vystupují a tyto představy zpochybňují jiné skupiny, ať již teritoriální (např. islámští politikové,) nebo planetární (environmentální hnutí, post-koloniální hnutí).
- Jak zefektivnit mezinárodní spolupráci (návrhy reform OSN, NATO, ...)?
 - OSN je slabým hráčem, viz současné návrhy na reformu
 - šanci jsou zmíněné režimy, ale jejich implementace (pokud skutečně o „něco“ jde) je notoricky obtížná a sama o sobě předmětem konfliktu (viz Kjótský protokol).
- Jak přesně má vypadat kosmopolitní sociální věda?
 - Jak „přesně“ ví málokdo. Zvláště v empiricky zaměřené geografii je to obtížné, resp. nemožné díky státem řízené organizaci statistických zjišťování. (Ale – současná geografie není příliš empirická!). Důležité je si uvědomovat omezení metodologického nacionalismu (a při analýzách na národní úrovni alespoň

zahrnout vliv procesů na mezinárodní a globální úrovni). Kritická geopolitika se svým explicitně globálním přístupem může být potenciálně v čele těchto snah.

- Proč je terorismus rozvíjen především v arabských zemích?
 - Arabský svět je nejtypičtější a nejbližší evropský Jiný (the Other, viz orientalismus). Současně je to poměrně hospodářsky rozvinutý region. Místní elity se nemohou domoci práv, prestiže a moci, na které (možná právem) aspirují, pokud zůstanou „místní“, arabské, a nepřijmou vlastnosti a pravidla toho, kdo je stanovuje, tj. Západu vedeného USA.
- Je možné, že do terorismu směřují finance především z ropy?
 - je to možné
- Je vůbec nějak možné, aby si teroristé vybrali jakékoliv místo v ČR jako svůj cíl?
 - Jsme součástí NATO a EU. Typicky český přístup: očekáváme a přijímáme výhody z členství v těchto klubech bohatých a mocných, ale snažíme se vyhnout souvisejícím závazkům (např. rozvojová pomoc) a zodpovědnosti. Přínos ČR by mohl být např. ve snaze kriticky reformovat tyto instituce, upozorňovat na jejich eurocentričnost, sociální a environmentální důsledky realizovaných politik apod. Ale to se neděje. Naše politická reprezentace je víc „amerikanofilská“ než ve většině zemí EU.
- Jak přinutit bohaté státy řešit obrovské ekologické problémy v zemích 3světa, když z toho mají zisky a naopak?(za každou cenu to teď zničit a co bude pak, to se uvidí...)
 - to kdybych věděl...